

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 1: Različite dimenzije procjenjivanja

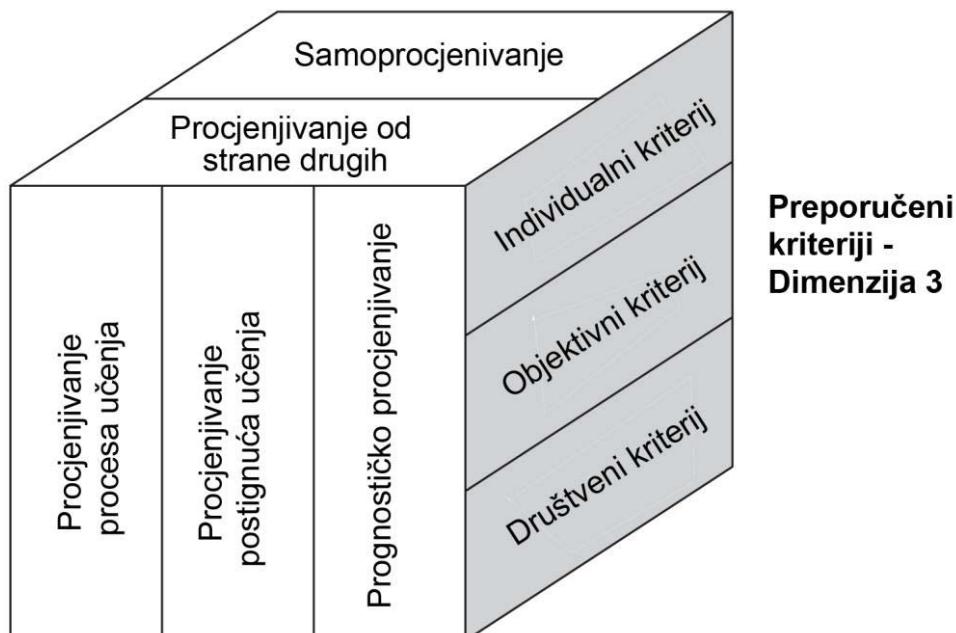
Različite dimenzije procjenjivanja i ocjenjivanja postignuća učenika obuhvaćaju tri razine. Pomoću sljedećeg modela kocke može se objasniti međuvisnost te tri dimenzije.

Dimenzija 1 – perspektive: učenici mogu procijeniti sami sebe (samoprocjenjivanje) ili ih mogu procjenjivati drugi (procjenjivanje od strane drugih).

Dimenzija 2 – oblici: procjenjivanje može imati tri različita oblika – procjenjivanje procesa učenja, procjenjivanje postignuća učenja i prognostičko procjenjivanje. Svaki oblik ima svoje prednosti i nedostatke.

Dimenzija 3 – standardi odnosa: nastavnik se pri procjenjivanju i ocjenjivanju može orijentirati prema individualnom kriteriju (učenik), prema objektivnom kriteriju (cilj učenja) ili prema društvenom kriteriju (pozicija učenika u razredu). Kakav će utjecaj procjena i ocjena imati na učenikov budući proces učenja ovisi u velikoj mjeri o standardima odnosa.

Perspektive – Dimenzija 1

Oblici – Dimenzija 2

Prije nego što počnemo razmatrati različite dimenzije trebamo se zapitati koje kompetencije procjenjujemo. U sklopu odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava odgovor na to pitanje leži u tri kompetencije o kojima smo već raspravljali: kompetencija analize, kompetencija političkog odlučivanja i kompetencija aktivnog djelovanja.

U tom pogledu možemo postaviti i sljedeća pitanja koja se vrte oko aspekta postavljanja jasnih i objektivnih kriterija vrednovanja i procjenjivanja:

- Testiraju li se u procjenjivanju temeljni elementi (trajno pohranjene informacije, egzemplarni sadržaji, umjesto pukog poznavanja činjenica, "oruđa misli i djela", vještine i sposobnosti)?
- Primjenjuju li se nepristrani kriteriji pri određivanju ocjena za rad učenika?
- Odgovaraju li kriteriji uspjeha u testu onima u nastavnom planu i programu?

- Jesu li unaprijed određeni svi uvjeti koje se treba zadovoljiti da bi se postigla određena ocjena (različite razine postignuća)?
- Omogućava li test i učenicima da razumiju koje su dijelove nastavnog cilja postigli?
- Jesu li osmišljeni različiti tipovi testiranja za učenike s različitim preduvjetima za učenje?
- Mogu li učenici pojedinačno rješavati testove gdje to ima smisla (na primjer, mogu li odabrati točno vrijeme)?